

Usmernenie

k prihlasovaniu žiakov so zdravotným znevýhodnením a žiakov cudzincov na maturitnú skúšku

prostredníctvom Informačného systému pre EČ a PFIČ maturitnej skúšky

V súlade s § 75 ods. 1 žiak so zdravotným znevýhodnením pri prihlásení na maturitnú skúšku oznámi aj spôsob jej vykonania. Žiaci so zdravotným znevýhodnením (ďalej aj „ZZ“) môžu mať podľa § 10 ods. 3 a § 16 vyhlášky č. 224/2022 Z. z. o strednej škole upravené podmienky na vykonanie maturitnej skúšky (MS).

Podľa upravených podmienok môže maturovať:

- a) žiak strednej školy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením,
- b) žiak špeciálnej triedy alebo
- c) žiak so zdravotným znevýhodnením vzdelávaný v triede strednej školy spolu s ostatnými žiakmi.

I. Žiadosť o úpravu MS

Žiak posledného ročníka strednej školy **do 30. septembra** písomne oznámi triednemu učiteľovi predmety (z cudzieho jazyka aj úroveň), ktoré si na MS zvolil, a žiak so ZZ zároveň v prílohe – žiadosti o úprave podmienok maturitnej skúšky oznámi aj spôsob vykonania maturitnej skúšky (§ 75 ods. 1 a 2 školského zákona).

Žiadosť o úpravu podmienok maturitnej skúšky je prílohou prihlášky na maturitnú skúšku. K tejto žiadosti prikladá študent doklad o tom, že má diagnostikované ZZ, a to:

- lekársky posudok, v ktorom je uvedená diagnóza (ak ide o žiaka s vývinovými poruchami učenia, lekársky posudok sa nevyžaduje),
- odporúčanie zariadenia poradenstva a prevencie alebo odborníka na pervazívne vývinové poruchy, v ktorom je uvedené zdravotné znevýhodnenie žiaka a príslušné špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiaka vo vzťahu k jednotlivým častiam vykonávanej maturitnej skúšky.

K žiadosti možno podľa potreby priložiť aj odporúčanie školského špeciálneho pedagóga, pedagogického asistenta alebo odborného zamestnanca školy (§16 ods. 7, 8 a 9 vyhlášky č. 224/2022 Z. z. o strednej škole).

Žiadosť o úpravu MS prekonzultuje riaditeľ školy s triednym učiteľom a vyučujúcimi žiaka, prípadne školským psychológom, žiaka zaradí do príslušnej skupiny postihnutia a rozhodne o príslušných úpravách počas testovania, pričom prihliada na to, ako sa so žiakom pracovalo v priebehu štúdia na strednej škole, aké úpravy žiak objektívne potrebuje a mal ich počas vzdelávania. Riaditeľ školy následne **rozhodnutie oznámi žiakovi**.

II. Úpravy vzťahujúce sa na žiakov so ZZ a žiakov cudzincov

V nasledujúcom prehľade upozorňujeme na úpravy pre žiakov so ZZ, ktoré priniesla vyhláška MŠVVaŠ SR č. 224/2022 Z. z. o strednej škole:

§ 11 odsek 3

„Ak ide o žiaka s vývinovými poruchami učenia alebo o žiaka so sluchovým postihnutím, **z predmetu cudzí jazyk** sa nevyžaduje vykonanie externej časti maturitnej skúšky a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky.“

Žiak si vyberie, či bude konať MS z cudzieho jazyka celú, tzn. externú časť (EČ), písomnú formu internej časti (PFIČ) a ústnu formu internej časti, **alebo bude konať len ústnu formu internej časti** (ÚFIČ), a to bez ohľadu na zaradenie do skupiny. Žiakovi s vývinovými poruchami učenia a žiakovi so sluchovým postihnutím, ktorý sa chce uchádzať o štúdium na vysokej škole, **odporúčame, aby si zistil podmienky prijatia na vysokú školu** a potom sa rozhodol, či vykoná len ústnu formu internej časti MS.

§ 16 odsek 11

„Žiak so sluchovým postihnutím si môže ako predmet maturitnej skúšky zvoliť namiesto predmetu cudzí jazyk predmet matematika alebo občianska náuka.“

Príloha č. 2, II. časť, písmeno A, odsek 3

„Test z cudzieho jazyka alebo z druhého vyučovacieho jazyka pre žiakov so sluchovým postihnutím neobsahuje úlohy na počúvanie s porozumením.“

V prípade, že **žiak napriek sluchovému postihnutiu chce konať v EČ MS z cudzieho jazyka aj časť počúvanie s porozumením**, uveďte túto požiadavku pri prihlasovaní do Informačného systému pre EČ a PFIČ maturitnej skúšky (test z CJ/test zo SJSJL pre SP s časťou Počúvanie – **označíte áno**).

Úpravy podmienok maturitnej skúšky pre žiakov so zdravotným znevýhodnením sú kategorizované v Prílohe č. 2, V. časti vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 224/2022 Z. z. o strednej škole.

Žiak by mal mať na MS také úpravy, aké mal v priebehu štúdia. Uveďte len tie úpravy, ktoré žiak skutočne potrebuje.

1. Nevidiaci žiaci, ktorí používajú na hodinách matematiky pri práci s matematickým textom **špeciálny editovací program LAMBDA**, môžu mať v rámci EČ MS z matematiky test upravený do takejto podoby. Špeciálny editovací program LAMBDA je určený na prácu s matematickým textom v lineárnej forme. K elektronickej verzii testu z matematiky v programe LAMBDA na CD nosiči dostane nevidiaci žiak aj tlačенú prílohu, v ktorej sú spracované obrázky do reliéfnej formy v kombinácii s čiernotlačou. Z hľadiska kompatibility a technického zabezpečenia odporúčame, aby bola pri práci používaná legálna licencia programu LAMBDA v časovo aktuálnej verzii. V prípade chybnnej alebo nelegálnej licencie programu LAMBDA môže dôjsť k problémom pri práci s matematickým textom.
2. Žiak so ZP zaradený do II. a III. skupiny potrebuje zväčšené písmo. Vo vyhláške č. 224/2022 Z. z. o strednej škole v znení neskorších predpisov, Príloha č. 2,

V. časť, sú v II. skupine uvedené úpravy podľa druhu postihnutia. Pre žiaka so ZP sú uvedené rôzne možnosti veľkosti písma. **Vyberte len veľkosť písma a riadkovanie, ktoré žiak skutočne používa.**

3. V prípade žiaka s TP, ktorý má postihnutú motoriku horných končatín, navrhujeme využiť pomoc asistenta, čím predídete vyčerpanosti žiaka.
4. Ak žiak so SP a s VPU bude konať len ÚFIČ MS z cudzieho jazyka, uveďte túto skutočnosť aj v maturitnom tlačive Protokol o maturitnej skúške.
5. Žiakom s VPU (dyslexia, dysgrafia, dysortografia), diagnostikovanou zariadením poradenstva a prevencie, sa pravopis v teste EČ MS a v PFIČ MS nepenalizuje. Na samotnú dyskalkúliu sa úpravy hodnotenia nevzťahujú, len v spojení s dyslexiou, dysgrafiou, dysortografiou.
6. V prípade, že žiaci budú písať PFIČ MS na počítači, do hárkov alebo pomocou Braillovho písma, tieto práce sa neprepisujú do tlačiva PFIČ MS z vyučovacieho jazyka, ale hodnotia sa vo forme, v akej ich žiaci vypracujú, a do daného tlačiva sa vložia.

Úprava podmienok a priebehu maturitnej skúšky vo vyučovacom jazyku pre žiakov cudzincov

Žiaci cudzinci môžu mať v súlade s vyhláškou MŠVVaŠ SR č. 224/2022 Z. z. o strednej škole Príloha č. 2 – VI. Časť – Úprava podmienok maturitnej skúšky vo vyučovacom jazyku pre žiakov cudzincov upravené podmienky počas realizácie maturitnej skúšky.

Žiaci cudzinci sú zaradení do dvoch skupín podľa dĺžky vzdelávania vo vyučovacom jazyku

- a) **I. skupina – najviac dva roky.** Žiaci cudzinci, ktorí sú zaradení do tejto skupiny, majú predĺžený čas konania maturitnej skúšky vo vyučovacom jazyku **maximálne o 50 %**.
- b) **II. skupina – najviac štyri roky.** Žiaci cudzinci, ktorí sú zaradení do tejto skupiny, majú predĺžený čas konania maturitnej skúšky vo vyučovacom jazyku **maximálne o 25 %**.

Žiaci cudzinci zaradení do I. alebo do II. skupiny pracujú s testami identickými s testami pre bežných žiakov (v teste z vyučovacieho jazyka nie sú vykonávané žiadne formálne a obsahové úpravy, zámery úloh a položiek). Riešenia úloh žiaci zapisujú do odpovedových hárkov. Majú predĺžený čas na vypracovanie úloh podľa dĺžky vzdelávania vo vyučovacom jazyku, resp. podľa zaradenia do skupiny.

Vzhľadom na to, že žiaci cudzinci majú predĺžený čas, je potrebné počas realizácie EČ a PFIČ MS pripraviť samostatnú učebňu spolu s administrátorom. Predĺženie času jednotlivých častí maturitnej skúšky u žiakov cudzincov sa vzťahuje na vyučovací jazyk a matematiku. Koordinátor zohľadní predĺženie času pre žiakov cudzincov v časovom harmonograme administrácie testu, pričom dôsledne dbá o dodržanie prestávky.

V prípade, že je žiak cudzinec aj žiakom so zdravotným znevýhodnením, vzťahujú sa naňho zároveň aj úpravy podmienok a priebehu maturitnej skúšky uvedené v § 16 a v Prílohe 2 V. časť vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 224/2022 Z. z. o strednej škole – úprava podmienok maturitnej skúšky pre žiakov so zdravotným znevýhodnením.

V samostatnej učebni určenej na realizáciu EČ a PFIČ MS z vyučovacieho jazyka pre žiakov cudzincov a žiakov so ZZ môžu byť usadení len žiaci s rovnakým predĺžením času.

Zloženie žiakov so ZZ a žiakov cudzincov v jednotlivých skupinách počas realizácie EČ a PFIČ MS z vyučovacieho jazyka môže byť napríklad:

Skupina 01: žiaci s VPU zaradení do I. skupiny, žiaci s NKS zaradení do I. skupiny, žiaci cudzinci bez ZZ zaradení do II. skupiny – predĺženie času MS maximálne o 25 %.

Skupina 02: žiaci so SP zaradení do I. skupiny, žiaci s VPU zaradení do II. skupiny, žiaci s AUT zaradení do II. skupiny, žiaci cudzinci bez ZZ zaradení do I. skupiny – predĺženie času MS maximálne o 50 %.

Pri určovaní dĺžky predĺženia času u žiaka cudzinca, ktorý je aj žiakom so ZZ, postupujeme nasledovne.

Žiak cudzinec, ktorý sa vzdeláva na strednej škole najviac dva roky, môže mať čas predĺžený maximálne o 50 %. Ak je tento žiak cudzinec zároveň aj žiakom so ZZ s vývinovými poruchami učenia, ktorý je zaradený z hľadiska dôsledkov vyplývajúcich z jeho zdravotného znevýhodnenia do I. skupiny, môže mať predĺžený čas maximálne o 25 %. V tomto prípade sa rozhodujeme na základe individuálnych schopností a možností žiaka a žiakovi cudzincovi so ZZ predĺžime čas maturitnej skúšky o toľko, koľko žiak skutočne potrebuje, maximálne však o 50 %.

V prípade, že žiak cudzinec je aj žiakom so ZZ, predĺženie času jednotlivých častí maturitnej skúšky sa vzťahuje na všetky predmety MS.

Ústna forma internej časti MS

Úprava ústnej formy internej časti MS (ÚFIČ MS) je v kompetencii školy. Dôležité je vytvorenie optimálnych podmienok pre vykonanie ÚFIČ MS.

III. Skupiny podľa stupňa funkčného obmedzenia

Žiaci sa do skupín zaraďujú podľa miery funkčného obmedzenia pri práci s testom, nie podľa stupňa postihnutia z lekárskeho hľadiska.

Pri zaraďovaní žiaka do skupiny a pri úpravách podmienok na vykonanie MS by sa malo prioritne zohľadniť to, ako sa so žiakom pracovalo v priebehu štúdia na strednej škole, aké úpravy žiak objektívne potrebuje a mal ich počas vzdelávania.

I. skupina – žiaci s ľahkým stupňom obmedzenia

Žiaci zaradení do I. skupiny pracujú s testami identickými pre intaktných žiakov (v teste nie sú vykonávané žiadne úpravy, zámeny úloh a položiek, a to ani pre žiakov s VPU). Riešenia úloh žiaci zapisujú do odpovedových hárkov. Môžu používať kompenzačné pomôcky a majú predĺžený čas na vypracovanie úloh podľa druhu postihnutia.

II. skupina – žiaci so stredným stupňom obmedzenia

Žiaci zaradení do II. skupiny pracujú s upravenými testami (riešenia úloh zapisujú na vyznačené miesto priamo v teste), s testami v bodovom písme, s testami v elektronickej verzii (CD). Môžu používať kompenzačné pomôcky a majú predĺžený čas na vypracovanie úloh podľa druhu postihnutia.

III. skupina – žiaci s ťažkým stupňom obmedzenia

Žiaci zaradení do III. skupiny sú schopní absolvovať MS s úpravami uvedenými v II. skupine len s pomocou asistenta, špeciálneho pedagóga alebo tlmočníka posunkovej reči. Môžu používať kompenzačné pomôcky a majú predĺžený čas na vypracovanie úloh podľa druhu postihnutia.

Žiaci so ZZ môžu používať **kompenzačné pomôcky**, ktorými sú pomôcky a zariadenia nahrádzajúce, dopĺňajúce a podporujúce chýbajúce alebo oslabené funkcie. Umožňujú žiakovi so ZZ vykonávať činnosti, ktoré by bez ich použitia nemohol uskutočňovať sám, činnosť by bola spojená s veľkou námahou a trvala by omnoho dlhší čas. Za kompenzačné

pomôcky je považovaný napríklad notebook, tablet, PC, televízna lupa, elektronická čítacia lupa a iné optické pomôcky, Pichtov stroj, program so zvukovým výstupom pre nevidiacich, načúvacie prístroje, osobné zosilňovače a pod.

Taktiež môžu žiaci so ZZ využiť podľa potreby služby asistenta a tlmočníka do posunkovej reči. O ich pridelení rozhoduje riaditeľ školy na základe posudku zo ŠCPP alebo z CPP a po konzultácii s pedagógmi, ktorí žiaka so ZZ na strednej škole vzdelávali. Následne riaditeľ školy menuje vybranú osobu do úlohy asistenta. Preferuje sa osoba, ktorá žiaka so ZZ pozná a vie s ním komunikovať. **Asistentom môže byť špeciálny pedagóg, psychológ, pedagóg školy, ktorý nemá aprobáciu na vyučovanie daného predmetu, alebo osobný asistent.**

Asistent pomáha pri:

- zápise textu (dôsledne zapisuje to, čo mu žiak diktuje, neopravuje pravopis, nesprávne formulácie, interpunkciu a pod.; žiak špecifikuje písanie veľkých písmen, interpunkciu vo vete a v súvetí a pod.),
- prečítaní ukážky alebo zadania úlohy,
- vysvetlení inštrukcií súvisiacich so zadaním úlohy,
- opise obrázka (diagramu, grafu, schémy, náčrtu...),
- orientácii v testovom zošite, otáčaní strán,
- prepise odpovedí z testového zošita do odpovedňového hárka,
- manipulácii s písacími potrebami a kompenzačnými pomôckami, s pomocnou literatúrou,
- orientácii v priestore a pohybe (príchod do triedy, miesto v lavici, odchod z triedy a pod.).

Tlmočník do posunkovej reči pomáha pri vysvetlení inštrukcií súvisiacich so zadaním úlohy.

Úpravy EČ MS pre žiakov so ZZ na prihlasovanie do IS sú uvedené **v tabuľke č. 2.**

IV. Predĺženie času

Žiaci so ZZ môžu mať podľa druhu postihnutia a stupňa obmedzenia práce s testovými úlohami predĺžený čas na vykonanie EČ a PFIČ MS z rôznych dôvodov: odlišný spôsob vnímania a spracovávanie informácií, iný spôsob zapisovania odpovedí, používanie kompenzačných pomôcok, prestávka na oddych (mimo obednej prestávky) a pod.

Školský koordinátor zohľadní predĺženie času v časovom harmonograme administrácie testu, pričom dôsledne dbá o dodržanie prestávky.

Napríklad: Na administráciu EČ MS zo SJL je určený čas 100 minút. Žiak s telesným postihnutím zaradený do II. skupiny môže mať čas predĺžený najviac o 100 %, t. j. čas určený na administráciu EČ MS zo SJL môže byť v jeho prípade predĺžený najviac na 200 minút.

Na administráciu PFIČ MS zo SJL je určený čas 150 minút. Žiak s telesným postihnutím zaradený do II. skupiny môže mať čas predĺžený najviac o 100 %, t. j. čas určený na administráciu PFIČ MS zo SJL môže byť v jeho prípade predĺžený najviac na 300 minút.

Využitie predĺženia času závisí od zručnosti konkrétneho žiaka. Ak žiak ukončí EČ MS skôr (napr. využije len 50 % predĺženia času), nie je dôvod, aby v triede čakal, pokiaľ neuplynie doba 100 % predĺženia. Po odovzdaní testu a odchode z triedy má nárok na

prestávku v rovnakej dĺžke ako intaktní žiaci. Po prestávke pokračuje v písaní PFIČ MS, tak isto ako pri EČ MS.

Úpravy maximálneho predĺženia času EČ a PFIČ MS pre žiakov so ZZ sú uvedené **v tabuľke č. 1. Predĺženie času nesmie prekročiť maximálne povolené predĺženie času uvedené v tabuľke.**

V. Pokyny na prihlasovanie do IS

Základné informácie

Na webovej stránke <https://maturita.svsbb.sk> vyplňte všeobecné údaje o škole a štúdiu ako pri intaktných žiakoch. Pri písomnom a telefonickom styku prosíme vždy používať 6-miestny maturitný kód školy.

Zoznam maturitných predmetov, ktoré majú EČ a PFIČ

Zadajte predmety, z ktorých bude žiak so ZZ vykonávať EČ a PFIČ tak, ako pri intaktných žiakoch. Pri žiakoch s VPU a SP, ktorí budú vykonávať **iba ÚFIČ MS z cudzieho jazyka,** v uvedenom zozname **cudzí jazyk vôbec nežadávajú!**

Druh zdravotného znevýhodnenia

Označte primárny druh zdravotného znevýhodnenia v príslušnom okienku (iba jeden). V prípade žiaka s viacnásobným postihnutím v ďalšom kroku označte všetky ostatné druhy postihnutia.

Žiaci so zdravotným znevýhodnením, na ktorých sa vzťahujú úpravy testov, sú žiaci:

- a) so sluchovým postihnutím (SP),
- b) so zrakovým postihnutím (ZP),
- c) s telesným postihnutím (TP),
- d) chorí a zdravotne oslabení (CH a ZO),
- e) s vývinovými poruchami učenia (VPU),
- f) s poruchami aktivity a pozornosti (PA a P),
- g) s poruchami správania (PS),
- h) s narušenou komunikačnou schopnosťou (NKS),
- i) s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (AUT).

V prípade žiaka s viacnásobným zdravotným znevýhodnením označte všetky druhy zdravotného znevýhodnenia.

Akékoľvek otázky spojené s realizáciou MATURITY 2027 a úpravami podmienok na vykonanie MS žiakov so ZZ a žiakov cudzincov môžete konzultovať

- telefonicky: 02/68 26 03 09, 02/68 26 03 39, 0911 405 086
- e-mailom: maturitasvvp@nivam.sk

Ďakujeme za spoluprácu pri príprave a realizácii MS 2027.

**Tabuľka č. 1 Stručný prehľad úprav pre jednotlivé druhy postihnutia
a skupiny podľa stupňa funkčného obmedzenia**

druh zdravotného znevýhodnenia	skupina podľa stupňa funkčného obmedzenia		
	I. skupina ľahký stupeň	II. skupina stredný stupeň	III. skupina ťažký stupeň
sluchové postihnutie	• predĺžený čas max. o 50 %	• predĺžený čas max. o 75 % • úprava testu	• úpravy ako v II. skupine • predĺžený čas o 100 % • tlmočník posunkovej reči
zrakové postihnutie	• predĺžený čas max. o 75 %	• predĺžený čas max. o 100 % • úprava testu	• úpravy ako v II. skupine • predĺžený čas o 100 % • asistent
telesné postihnutie	• predĺžený čas max. o 75 %	• predĺžený čas max. o 100 % • úprava testu	• úpravy ako v II. skupine • predĺžený čas o 100 % • asistent
chorí a zdravotne oslabení	• predĺžený čas max. o 50 %	• predĺžený čas max. o 75 %	• predĺžený čas o 100 % • asistent
vývinové poruchy učenia	• predĺžený čas max. o 25 %	• predĺžený čas max. o 50 % • úprava testu	
poruchy aktivity a pozornosti	• predĺžený čas max. o 25 %	• predĺžený čas max. o 50 % • úprava testu	
poruchy správania	• predĺžený čas max. o 25 %	• predĺžený čas max. o 50 %	
narušená komunikačná schopnosť	• predĺžený čas max. o 25 %	• predĺžený čas max. o 50 % • úprava testu	
autizmus alebo ďalšie pervazívne vývinové poruchy	• predĺžený čas max. o 50 %	• predĺžený čas max. o 50 % • úprava testu • asistent	• úpravy ako v II. skupine • predĺžený čas o 100 % • asistent

Tabuľka č. 2

Možné úpravy podmienok na vykonanie EČ MS pre žiakov so ZZ na prihlasovanie do IS

Druh postihnucia	Stupeň	Veľkosť pís.	Riadkovanie	Test na CD	Braill.pís.	CJ s počúv.	Náhrada CJ pre SP	SJSL s počúv.
SP	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	áno**	občianska náuka	áno**
	2.	automaticky 12	automaticky 1,5				matematika	
	3.	automaticky 12	automaticky 1,5					
ZP	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-	-
	2.	volia 14 - 36*	volia 1,5 - 2,00	áno - nie	áno - nie			
	3.	volia 14 - 36*	volia 1,5 - 2,00					
TP	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-	-
	2.	volia 12 - 18	volia 1,5 - 2,00	áno - nie				
	3.	volia 12 - 18*	volia 1,5 - 2,00					
CH a ZO	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-	-
	2.							
	3.							
VPU	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-	-
	2.	volia 12 - 14*	volia – 1,5 – 2,00					
PA a P	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-	-
	2.	automaticky 12	automaticky 1,5					
PS	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-	-
	2.							
NKS	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-	-
	2.	automaticky 12	automaticky 1,5					
AUT	1.	volia 12-14*	volia 1,5 - 2,00	-	-	-	-	-
	2.							
	3.							

Poznámka:

* pri voliteľných veľkostiach písma používať len párne čísla,

** štandardný test z CJ a zo SJSL pre žiakov so SP podľa vyhlášky č. 224/2022 Z. z. o strednej škole neobsahuje úlohy na počúvanie s porozumením; ak **chce** žiak so sluchovým postihnutím konať **časť počúvanie**, zvolí možnosť „áno“.

V prípade žiakov s **viacnásobným postihnutím** treba zaznačiť všetky druhy postihnutí a skupinu.